

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ' a vydavateľ':
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Zastupitelia miestnych organizácií zo všetkých strán krajiny v nápadne veľkom počte dostavili sa ku valnému shromaždeniu, ktoré Katolícka Ludová Jednota 17. novebra vydržovala v Budapešti. Každého čo tam bol prítomný, menovite spomenut' pravda neni možné, v ak veľkom počte však katolíckeho obecnstva súčasťnilo sa na tomto shromaždení, toho dôkazom je, že obrovská sieň starej snemovne do posledného miesta bola zaplnená. Ako o tretej hodine popoludní predsedníctvo, správa a vodcovia Jednoty, za hlučných ovácií prítomných zaujali svoje miesta, na požiadanie predsedu Štefana Rakovszkyho valné shromaždenie nasledujúcou rečou zahájil osvietený pán biskup a arcibiskupský miestodržiteľ ostrihomský

Ludvik Rajner:

Mnohokrát trápi ma tá myšlienka, ako to môže byť, alebo čo je toho príčinou, že ačpráve my katolíci nielen dľa počtu, lež aj dľa majetku a inteligencie značne stojíme nad druhými, predsa si nás vôbec nevšímajú a vytísajú nás nielen takmer z každého miesta, ba čo viac, upodozrievajú ešte i našu cirkev, ako by jej články viery a nauky príčinou byly udajnej zlostalosti katolíkov. Prítomne vyhýbam všetkým otázkam politickým, v zápasoch našich ale za to, aby katolíkom na celom poli verejného života zabezpečené bolo to miesto, ktoré im v krajine prislúcha dľa počtu, majetku a inteligencie, treba sa nám zaujať i za malých ľudí.

Nasich takrečených malých ľudí, o ktorých najživotnejšie záujmy posial nikto sa nestaral, v prvom rade brániť máme pred vyžieračstvom, pred otvorenou a tajnou úžerou. Nesbehlému ľudu ku pomoci musíme prispievať dobrou radou; všemožným spôsobom pracovať k jeho mravnému a hmotnému zveladeniu má byť našou prísnuou povinnosťou. Tejto našej povinnosti ale len tak môžeme zodpovedať, keď stále obcujeme s ľuďmi.

Z potrebnosti vydatnej obrany a pomoci ľudu povstala Katolícka Ludová Jednota, ktorá stejnou vreľou láskou zaujíma sa za chudobného a bohatého, za vzdelaného a nevzdelaného, za ľudí vysokého rodu a najnižšieho stavu, aby ruka v ruke, spojenými silami podporovali nielen svoje vlastné záujmy, lež zmužile bojovali i za to, aby katolicizmus konečne dosiahol víťazstva.

Predovšetkým spomenut' mi treba, že my v Katolíckej Ludovej Jednote žiadneho rozdielu nerobíme medzi členami; my vzájomne bojujeme jedon za druhého a vzájomne podporujeme jedom druhého, nie ale podlými prostriedkami a neslušnými figlami, lež zákonmi zabezpečenom právnou cestou a tým cieľom, aby katolicizmus prišiel ku tej sile, ktorá mu zákonne patrí, aby u nás nikto nesmel haňbiť sa za to, že je katolíkom a konečne aby nikdy a nikto žiadnej škody nemal z toho, že neohrozene vyznáva svoju vieru a žije dľa predpisov a prikazov svojej cirkvi.

Je to skutočne dosť smutná vec, že u nás kde katolíci nachodia sa v absolútnej väčšine, tieto boje potrebné sú v ich záujme. Ved' ale tak

ďaleko to už prišlo s nami, že kým tu akéhokoľvek druhu záujmy najdú svojich zastupiteľov a ochrancov v jestvujúcich organizáciach, i najsvätejšie záujmy katolíkov sú bez všetkej obrany a podpory. Ba čo je ešte smutnejšie, i medzi katolíkmi nachodia sa mnohí, ktorí podporovali a podporujú také záujmy, ktoré doprosta protivia sa oprávneným nárokom katolíkov. ba do nebezpečia uvalujú najživotnejšie záujmy katolícke.

Neidem iné spomenúť, iba novinárstvo alebo tlač našej krajiny. Na tisíce a tisíce katolíkov číta a predpláca také noviny, ktoré slúžia každej možnej a nemožnej stránke politickej, v úvodníkoch a iných článkoch brýzgajú na biskupov, jednotajne urážajú katolíckych kňazov, tupia našu cirkev, posmechy robia z katolíckych obradov; takéto noviny čítajú premnohí naši katolíci, o noviny ale v pravom duchu katolíckom písané zhola nič sa nestarajú, nech si živia ako chcú, ba svoju nesvedomitosť ešte i s tým opovažujú sa vymlúvať, že vraj katolícke noviny nevedia súbežiť s druhými. A to hovoria takí ľudia, ktorí na podporu katolíckej tlače nikdy ani haliera neobetovali, na noviny našich protivníkov ale tisíce a tisíce vyhadzujú každoročne.

Jestli takto podporujeme naše záujmy katolícke, nesmieme sa čudovať nad tým, že v žiadnom ohľade nevieme sa uplatniť a že protivníci naši vytisajú nás na celej čiare, tak v ohľade politickom, spoločenskom ako aj priemyselnom a obchodnom.

Katolíckej Ludovej Jednoty hlavnou úlohou je preto, aby obecnosť odľahovala od čítania a podporovania liberálnych novín a pobudzovala ich k čítaniu a predplácaniu novín v čisto katolíckom duchu písaných. Keď budeme mať zodpovedné čítacie obecnosť katolícke, vtedy i naše noviny zmocnejú a vydržia súbeh s bárktorými novínami liberálnymi, ba ich ešte značne prevýšia. Kým naši katolíci o politických otázkach verejného života poučujú sa len z článkov liberálnych novín, zatiaľ u nás nikdy nepovstane zdravá a katolícka verejná mienka. Vtedy ale nech sa nikto neponosuje, že nemôže dostať zamestnanie, postupovať v urade, len preto, že je katolík a že ani obrany ani podpory zo žiadnej strany očakávať nemôže.

Velkou radostou naplňuje nás všetkých, že členovia Katolíckej Ludovej Jednoty v tak mohutnom počte dostavili sa k tomuto shromáždeniu. Je to znakom vzťahovania sa katolíckeho sebaapovedomia. Čím viacej aj Katolícka Ludová Jednota rozšíri sa po všetkých stranách krajiny, tým istotnej môžeme v ústrety hľadať bližšej lepšej budúcnosti, očakávať víťazstvo našich zásad a katolícku restauráciu. (Hlučné potlesky a oslavovanie.

Z katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta na území prešporskej stolice.

Ján *Bartos*, tajomník strediska Katolíckej Ludovej Jednoty v mesiaci októbri navštívil obce prešporskej stolice a pri tom Katolícku Ludovú Jednotu utvoril na nasledujúcich miestach:

Kárpáthalas (Vistuk). Obyvatelia obce vo veľkom počte dostavili sa ku shromáždeniu, v ktorom Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali: farár Augustin Budaváry a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. K utvorenej Jednote prihlásilo sa 40 členov. Na shromáždení prítomný bol i učiteľ Julius Szirtes.

Gidrafa (Pudmeric). Za prítomnosti veľkého počtu obyvateľstva cieľe a úlohy Katolíckej Ludovej Jednoty vysvetlovali: kaplán Alexander Szende a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Miestny farár Jozef Jankovich úradne zamestnaný nemohol sa súčasťniť na shromáždení. Počet členov z 32 poriastol na 66.

Cserfalu (Dubová). Horliví veriaci obce ačpráve ľazko zamestnaní súrnymi poľnými prácami predsa v značnom počte dostavili sa ku shromáždeniu v ktorom o Kat. Lud. Jednote rečnili: farár Ludvik Hotár a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Ku utvorenej Jednote prihlásilo sa 34 členov. V shromáždení súčasťnil sa i učiteľ Pavel Kitta.

Cseszte. Príkladom svojho duchovného pastiera vedení a za všetko šľachetné zaujatí veriaci obce s veľkou oduševnenosťou dostavili sa ku shromáždeniu, v ktorom o Jednote rečnili: radca sv. stolice trnavskej, farár Ján Bakics a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. K utvorenej Jednote prihlásilo sa hneď 143 členov. V shro-

maždení súčasťnili sa: kaplán Matias Kelemen a učítelia Franc Sztrelka a Gustav Iván.

Istvánkirályfalu. Členovia Katolíckej Ludovej Jednoty sriadili tu veľmi pekné shromaždenie, v ktorom súčasťnili sa skoro všetci obyvatelia obce. Ulohy a ciele Jednoty vysvetlovali farár Michal Dobrovodský a tajomník zo stredišťa Ján Bartos. Počet členov z 19 poriasťol na 39. V shromaždení prítomný bol i učítel Ján Obuch.

Szárázpatak, Gófalu (Kostolna). V shromaždení súčasťnili sa nielen oduševnení členovia Jednoty, lež aj početní horliví veriáci obce. Rečnili: dekan-farár franc Petrik a tajomník Ján Bartos. Počet členov z 28 poriasťol na 84. V shromaždení prítomní boli: notár Michal Szigel a učítel Pavel Teplanszky.

Alsódiós. V početne navšťívenom shromaždení Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali: farár Jozef Szuhany a tajomník Ján Bartos. Do utvorenej Jednoty vstúpilo 48 členov. Okrem toho za členov dali sa zapísať viacerí zo smolenických a nádašských murárov a tesarov, ktorí prítomní boli v shromaždení. V shromaždení súčasťnil sa i učítel Jozef Balás.

Felsődiós. Členovia Katolíckej Ludovej Jednoty a povolaní hostia v značnom počte dostavili sa k shromaždeniu, v ktorom veľkú osožnosť Jednoty vysvetlovali: farár Jozef Minarik a tajomník Ján Bartos. Počet členov zo 27 poriasťol na 79. V shromaždení boli prítomní: učítelia Jozef Szuhay, Matias Minarik, Franc Minarik a notár Rudolf Hajnal.

Bélaház. V početne navšťívenom shromaždení rečnili: miestni duchovný Vilhelm Ujhelyi a tajomník Ján Bartos. Počet členov zo 17 poriasťol na 97. V shromaždení súčasťnili sa: učítelia Ján Vancsek a Ludvik Szentmiklósi, notár Anton Krista a podnotár Alexander Moller.

Bogdány, Selpóc. Oduševnení členovia Jednoty usporiadali veľmi pekné shromaždenie, v ktorom za všestrannej hľbokej pozornosti, Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali: dekan-farár Mikuláš Kovách a tajomník Ján Bartos. Počet členov zo 48 poriasťol na 104. V shromaždení súčasťnil sa i učítel Štefan Holcsek.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Odmena za ľudomilstvo.

Každý minister výučby nakladá učiteľstvu, aby aj mimo školy zaoberalo sa ľudom. Učítel má vraj byť vychovávateľom, lekárom, radudajcom, obhájom, apošťolom a Boh vie čím ešte toho ľudu, medzi ktorým účinkuje. Z tohoto ohľadu ministri nakladajú a rozkazujú učiteľom, aby zakladali a viedli čítacie a mládenecké spolky, spevokoly a knižnice. Aby vydržíavali prednášky a naukobehy. Aby zakladali úverkové spolky a konzumy.

Sú to všetko dobré rady. To je ľudu všetko potrebné, čo ministri učiteľom odporúčajú za pobočné zamestnanie. Áno, ľud potrebuje vodcov, priateľov, obrancov, radcov, bo ináč hlivel by v hlúposti a bol by otrokom lotrov a úžerníkov.

Mnohí učítelia zaujímajú sa za ľud, zaoberajú sa s nim. namáhajú sa, aby mu prispeli k pomoci v trampotách života a dali mu seba-povedomia, že aj ľud je volačo. Takýmto vodcom a apošťolom stal sa aj istý štátny učítel v Székelyszernyi. Držal sa návodu a rozkazu ministra výučby, aby nielen v škole účinkoval, lež aj mimo školy. Ambiciózny učítel tento odhodlal sa, že vo svojej dedine pokúsi sa o to, či by tamojší ľud nemohol sociálne organizovať a navyknúť ho ku sporivosti a miernosti. V Székelyszernyi bývajú totiž Sikuli. Ľud ten je chudobný a pijanstvu oddaný. Nebol on vždy taký biedny, vrhli sa však naň kazári zo susednej Románie a vycicali ho.

Učítel, o ktorom píšeme, v Székelyszernyi utvoril potravný spolok. Bol v tom presvedčení že s tým najlepšie obráni ľud pred úžerníkmi a tiež odučí ho pijanstva. Spolok mohútnel a prekvital. Radosť bola veľká. Učítel tešil sa svojmu dielu a ľud jásal od radosti, že má tak starostlivého a bezúhonného vodcu v dedine, na ktorú ani fšišpán, ani slúžny ani notár sa neobzreli, iba ekzekútor bral ľud pod svoju otcovskú ochranu, keď jeho imanie na daň spredával.

Čo sa však nestalo! Székelysrieňsky učítel nebel mungom. Nezbožňoval Lukácsa a jeho bandu a nepozdravil telegrafične Štefana Tiszu za ten jeho vlastenecký skutok, že vynášanie krajinských zákonov poveril na policajtov.

Štátny učiteľ bol opozičiar! To je však veľký hriech v Uhorsku, kde každý od štátu a od stolice platený človek musí byť mungom, čo by sa to jako protivilo jeho presvedčeniu. Bo u nás občania aby vždy držali len s vládou, ináč ich prenasledujú. Tak sa stalo i so spomenutým učiteľom. Jak náhle ho udali u ministra, tento ho zaraz presadil do susednej župy a k tomu ho ešte aj ostro pokarhal. Lud však nechcel sa uspokojiť s ministrovým rozsudkom i zpriečil sa. Že vraj nevydá svojho dobrodincu. Bol mu povdačný, ako svojmu obhajcovi a otcovi.

To však nepomohlo. Učiteľ musel pakovať. Lud sa natolko rozhorčil, že sa chystal k násiliu. Museli ta prísť zandári, aby utíšili vzbúru.

Učiteľ zo Székelyszernyu teda takúto odmenu obdržal za jeho apoštolovanie. Ešte mohol byť rád, že ho minister nevyzdvihol z úradu. Za jeho chvalitebné účinkovanie potrestali ho. Neprevinil sa v žiadnom ohlade, iba že nebol mungom.

Nazdávate sa, že je toto jediný prípad? Mýlite sa. Nezapomnite, že sme v Uhorsku, kde každého opozičiara pre jeho politické zásady stíhajú a pokutujú.

A potom aby učiteľ aj mimo školy účinkoval! Veď čo by sa na kusy potrhal, keď neni mungo, neujde trestu ministra.

Učiteľ.

Tá naša sloboda.

Povedz pravdu, prebijú ti hlavu. Oporáž sa posudzovať tyránstva Tiszové a falosnosť ministerpredsedu Lukácsa, i zapchajú ti ustá.

Že je tomu tak, najnovšie zkusily to nektoré opozičné noviny. Preto, že smele posudzovaly zločinstvá Tiszové, že Lukácsovi do očí povedaly, že on je len nástrojom šialenca Tizmu a oba títo velmungovci do absolutismu ženú krajinu, Lukács zakázal ich predávať pri železničných staniaciach. A to len preto, bo čistú pravdu písaly.

Akým právom robí to Lukács? Kto je on? Jeho sú snád tie železničné nádražia? Čo on platil na tie stavania, že v nich, ako daáky neobmedzený despota rozkazuje? Ja tak viem, že železnice štát stavá za peniaze celého obyvateľstva Uhorska. To sú naše stavania, v nichž je

Lukács len takým pánom, akým je hocktorý občan. A hľa, Lukács svevoľne rozkazuje v budovách, ktoré patria celej krajine. Vyháňa ztadiál predavačov opozičných novín, aby cestujúce obecenstvo nemohlo čítať tie noviny, ktoré smele a volne povedia pravdu či Tiszovi, či Lukácsovi, či hocktorému mungovi.

V Uhorsku už aj noviny zabraňujú čítať. A v tomto zákaze tak ďaleko idú, že mnohí föišpáni, slúžnovci, notári a iní kopovia mungovskej vlády na patričnom mieste udávajú tých, ktorí si predplatia vládou stíhané noviny. Ba chodia po domoch a habú noviny vláde nemilé. Čo je to, keď nie najväčší terorizmus. Tiszovci v ich vzteklosti ustá chcú zapchať verejnej mienke. Aby nikto nevedel o tom zbojstve, ktoré oni deň po deň páchajú.

Lukácsov zákaz ako je násilný, tak je aj hlúpy. Nevie ten hlupák, že práve s jeho zákazom pozornosť obecenstva vyzval na tie noviny, ktoré čistú pravdu píšu, ačpráve ona nelúbi sa vláde. Obecenstvo zvedavé je, čo asi píšu tie noviny, ktoré vláda prenasleduje najatými kopovmi. A preto noviny tie predplatia si aj takí, ktorí ich predtým nečítali. Namiesto tisícov statisíce. a tak sa dozvedia v každom kúte krajiny, ako šliapu zákony, slobodu a práva občanov Tizsa a jeho otroci.

My z jednej stránky tešíme sa tomu, že vláda drastične, svevoľne a bašovsky zakročila už aj proti maďarským novinám, tie prenasledované noviny včul aspoň uveria, že my ľudáci pravdu sme mali, keď pred celým svetom dvíhali sme žalobu proti našim šovinistickým utlačiteľom. My sme dávno prešli tú kalváriu, ku ktorej naša tyranská vláda žene včul volaktoré opozičné noviny. V tom čase ale nie nás bránilo tie noviny, ba ešte napádaly nás a písaly, že hodní sme prenasledovania a trestu.

Hľa, prišiel čas, keď už aj istí maďari žaloval sa musia, že v Uhorsku niet slobody. Tu neslobodno rečniť a písať o tom, čo neni vláde po chuti. Tu ešte aj tú slobodu gniavia, ktorú iné národy od dávnych časov bez prekážky požívajú.

Tak veru, tu neslobodno vládu posudzovať! Beda tomu, kto sa opováži napísať, že Tizsa je šialenec a že jeho zločinstvá sú nezákonnosti a tyránstva.

V Uhorsku, aby každý občan bol mungom. Aby hlavu klonil pred tyranmi a aby čušal, keď ho tí tyrani katujú, bo toto nazývajú slobodou mungovia. Nuž toto je dostatočnou príčinou, aby do tretieho pekla čím skôr prepadli sa všetci mungovci!

Fatranský.

Preč s alkoholom!

O hrozných následkoch užívania nešťastného alkoholu, zvláštne pálenky, svedčia znovu nasledujúce presmutné pády:

V Zente hospodár Karol Rečkó opil sa v jednom hostinci a keď oslopaný prišiel domov, s nožom napadol manželku a deti. Žene pošťastilo sa zutekať, deti ale boli smrteľne ranené.

Jozef Vince bednáarsky majster obce Drávpálfalva jedného dňa — ako predtým už častejšie — zase opitý prišiel domov, za čo Pavlová Békefi, u ktorej býval, napadla ho ostrými slovami. Vince zpočiatku trpezlivo počúval to karhanie, potom ale náhle vrhol sa na nevinného Békefiho, svalil ho na zem a odrezal mu polovicu jazyka. Za tým zdivočený opilec vlámal sa do izby Békefiho a dodrúzgal tam všetko. Na krik sbehli sa ľudia a chceli zabiť Vincu. Žandári ho ale vyslobodili a zaviedli do žalára. Békefi sotva ostane pri živote.

V obci Kemenešmagaši bývalý hostinský Štefan Sült zastrelil svoju manželku. Sült bol jednúc bohatým človekom, v meste Pápa mal svoj vlastný hostinec, korhelstvo ale zničilo ho celkom, pre opilstvo zanechala ho i žena. V tieto dni šiel k nej a žiadal od nej peniaze a keď mu ich nechcela či nemohla dať, zastrelil ju.

V Kapošvári vo vozárni jednej krčmy mŕtvého našli bývalého statkára, 60-ročného Pavla Kántora. Kántor chodil po zobraňu už viac rokov. Pred 25 rokmi bol ešte bohatým statkárom. Korheľoval ale, kým neprišiel na zobračku palicu. Zanechala ho i manželka, keď celý majetok prišiel na bubon. Lekári ustálili, že ho usmrtil alkohol. Nekdajšieho boháča pochovali na mestské útraty na spôsob zobračka.

V Hamburgu istý 42-ročný robotník menom Grimm, ktorý bol veľkým korhelom, otrávil chcel svoju manželku a svojich päť detí. Otravu hodil

im do kávy. Lekárom podarilo sa ale zachrániť ich život.

V obci Gavosda Jozef Mikula v krčme zavraždil svojho súdruhu, hnevniaka Štefana Popeca. Mikulu zatkli.

Naprádskeho gazdu Karola Egeda jeho žena zabila sekerou. Eged prepil celý svoj majetok, a ustavične trápil svoju ženu. Ubohá žena dopustila sa toho hriješneho skutku zo zúfality. Ženu zatkli.

V náradseredskej krčme roľník Jozef Čeh v opilom stave napadol svojho starého hnevniaka Imricha Gála. Dvanásťročný synáček Gála vidiac, že odc nachádza sa v nebezpečenstve, Čehovi nož vrazil do šije. Čeh zomrel na mieste.

V obci Samoškressó ostal zle 13-ročný roľnícky chlapec Ondrej Domahidi a o niekoľko minút zomrel. Lekári ustálili, že smrť zapríčinilo nemierné pitie pálenky.

V Budapešti opitý šiel domov 70-ročný robotník Pavel Šinka. Na schodoch zakrútila sa mu omámená hlava, spadnul a o schodové mreže udrél sa tak nešťastne, že naskutku zomrel.

V obci Mađargorbó pri Koložvári Vasil Žilován na hradskej s motykou zabil svojho hnevniaka Jura Periča. Porotný súd Žilována odsúdil na päť rokov do žalára.

V Serenči v tamojšej cukrovej dielni jeden 21. ročný opitý mládenec strelil na dvoch hlavných úradníkov. Jedného poranil na nohe, druhému nestalo sa nič. Útočníka zatkli.

V Novom Segedíne v opilom stave obesil sa robotník Jozef Borbély.

V Budapešti furman Matej Sommer krémárovi Jozefovi Kvekovi nož vrazil do prs, bo mu nechcel vína dať po polnoci.

Nedávno v jednej budapešťanskej krčme spolu zabávali sa 24-ročný garbarský tovaryš Jozef Miloš a 62-ročný fabričný robotník Štefan Štefčík. Keď sa už dobre naslopali, tackali sa domov. Na ceste sa ale povadili a nastala bitka. Miloš vytiahol nož a Štefčíkovi vrazil ho do prs. Starčeka odviezli do nemocnice kde aj hneď dokonal. Miloš už sedí v chládku.

Z Petrohradu oznamujú: osobná parná loď «Obnovska» na rieke Dvine srazila sa s jednou nákladnou loďou a prebila ju na drieku. Kapi-

taň nákladnej lode a mužstvo 70 chlapov utopilo sa. Vysvitlo, že srazenie zapríčinila nákladná loď, ktorej kapitáň s celým mužstvom dovedna bol celkom zpitý.

Štefan Németh robotník tehlárne v obci Barč hodne si vypil tej čertovice a celkom omámený tackal sa domov. Pri tehlárni spadnul a hlboko zaspal. Viac sa ale ani nezobudil, bo do rána zamrznu.

V jednej budapešťanskej krčme v Nagyfuvaroš ulici 20. okt. medzi murárskymi tovaryšmi Jozefom Kozma a Michalom Brestyockým povstala bitka. Brestyocký vytiahol nož a Kozmovi dva razy vrazil ho do chrbáta. Veľmi nebezpečne raneného Kozmu opatrujú v Róchusovej nemocnici.

V Komáromsentspéterskej krčme pytláci Vincent Hegedüs a Ján Petrik hájnika Miholu s ťažkými palicami zavraždili údajne preto, že ich viac razy obžaloval pre polovanie.

V Zente na brehu Tiszy celkom zkrvaveného našli gazdu Antona Sélú. Vyšetrovanie ustáľilo, že Sél celkom opitý šiel z krčmy, spadnul na skaly a veľmi sa pokaličil. Keď ho našli, žil už len niekoľko minút.

V Budapešti 38-ročný ožratý robotník Jozef Hajdu neslušne choval sa na ulici. Jeden policajt ho za to pokarhal, načo Hajdu policajtovi dal zaucho. Policajt vytiahol šabľu, Hajdu ju chytil a pokaličil si ruku. Ťažko raneného opatrujú v nemocnici.

Najviac a najskôr opijú sa ľudia — žiaľbohu — v nedeľu a vo sviatok. Žiadajme teda ustavične a sbierajme usilovne v každej obci podpisy, aby krčmy v nedeľu a vo sviatok zavreté boly. Hárky možno dostať pri časopise: «Az Alkoholizmus Ellen» v Gyergyószentmiklósi alebo u administrácie «Sv. Adalberta» v Prešporku.

F. K., farár.

Vojna na Balkáne.

Na balkanskom bojišti minulého týždňa najviacej zúrily cholera a tifus. Nepriateľské čaty už ustávajú v bojoch.

Srbi porazili Turkov pri Monastiri, kde padol aj veliteľ úskübského vojenského sboru, bývalý turecký vyslanec na belohradskom dvore

baša Fethi. V sobotu 23. novembra srbské vojská zaujaly Ochridu.

Černohorci v Alessio-ve ukoristili tureckú vojenskú pokladnicu, v ktorej bolo 93.000 lír. Na chýr, že skutarské turecké čaty chcú sa spojiť s tureckými čatami operujúcimi v pohorí Mirditskom, černo-horský generál Martinovič svoje čaty odvolal zo San Giovanni di Medua a koncentroval ich pred Skutarim.

Bulhari na čatalskej čiare v minulom týžni utrpeli väčšie menšie porážky. O položení bulharskej armády vôbec kolovaly rozličné neprajné chýry. V doterajších bikách padlo vraj 95 tisíc Bulharov, iné zprávy zas oznamujú, že celá akademická mládež Bulharska vykrvácala na bojišti, dôstojníci temer že už všetci padli, následkom čoho vedenie vojska stretá sa s veľkými ťažkosťami a v radoch Bulharov zúri cholera. Aj to píšu, že Bulharom sa úplne minula munícia, Turecko stojí vraj pred novšími víťazstvami, Bulharsko ale pred katastrofou. Pravda je, že bulharské čaty v minulom týždni nedosiahly úspechov ani pri Drinápoli ani pri Čataldže a že prítomne medzi Bulharskom a Tureckom vedú sa pojednávania cieľom uzavretia prímeria.

Ako najnovšie treba spomenúť, že albánsky vodca beg Izmail Kemal v mene všetkých Albáncov v sobotu 23. novembra **vyhlásil neodvislosť Albánska**. Albánci následkom toho teraz pravdedpodobne i zbraňou vyvinú odpor proti napredujúcim Srbom a Černohorcom.

POLITICKE CHYRY.

Odročenie volebnej reformy.

Mungovci v pondelok 25. novembra znovu dali sa do roboty. Z tejto roboty však najväčšiu škodu zas bude mať Uhorsko, mungovci pravda budú sa ďalej opekať pri masných hrncoch. Najlepšie ale budú sa cítiť Lukács a Tisza. Celú mungovskú robotu svetu na vedomie dal Lukács, keď v jedných židovských novinách uverejnil celý programm mungovskej roboty. Dľa tohoto programu mungovci v pondelok 25. novembra vydržiavať museli len formálne zasadnutie. V utorok si museli oddychnúť. Vo stredu 27. novembra vyvolili štyriadvadsaťčlenový výbor k revízii domových pravidiel a vo štvrtok

28. novembra začali pojednávať štátny rozpočet. Toto pojednávanie z toho pozostáva, že prečítajú osnovu rozpočtu a mungovci prijmu celý rozpočet, ako im ho prečítajú, bez každej poznámky. Pojednávanie rozpočtu preto nebude dlho trvať. Po odhlasovaní rozpočtu mungovci musia prijať zákonný návrh o kontingente rekrútov. Toto pojde tiež ako po masle. Za týmto Lukács rozkáže mungom, aby hneď prijali i zákonný návrh o penziach. Mungovci budú teda hlasovať o tri zdechy až sa im kúrň budú ich plešivé hlavy.

Čo je ale s volebnou reformou?

Lukács hovorí, že je už celkom hotová a že ju ešte pred sviatkami predostre snemu. Či je volebná reforma hotová a ako ona vyzerá, to by najlepšie mohol povedať Tisza, ktorý celú tú reformu prísne revidoval. Lukács slúbil, že návrh volebnej reformy predostre v septembri. Potom zas slúbil, že ho istotne predostre po delegáciach. Minul sa september a koniec je aj delegáciám a návrh volebnej reformy kde nič tu nič. Kto by aj veril Lukácsovi? Volebná reforma je teda zas odročená. Do kedy? Celý svet vie, že Lukács, jeho kommandant Tisza a všetci mungovci boja sa volebnej reformy. Preto kto ľudu praje statočnú volebnú reformu, ten musí na tom rozhodne pracovať, aby čím skôr padli úhlavní nepriateli ľudu Lukács a Tisza a na veky zanikli všetci mungovia.

Z mungovského parlamentu.

Výkonný výbor spojených stránok opozície 25. novembra ráno v kruhu kresťanskej ľudovej strany vydržoval zasadnutie, z ktorej viacerí vyslancovia vyslaní boli, aby sa osobne presvedčili, či parlament znovu otočený je vojenským kordónom. Vyslancovia opozície pred parlamentom našli kordóny žandárov a policajtov. Pred kordónmi privítal ich Pavlik slovami:

— Na rozkaz jeho excellencie, vytvorených vyslancov nesmiem pustiť do snemovne.

— Kto je to ten excellenciáš? — pýtali sa Pavlika.

— Nuž jeho excellencia gróf Štefan Tisza, predseda snemovne.

— Teda nás nepustíte do snemovne?

— Nie! — odpovedal policajný komissar

Hľa, to je mungovský parlamentarismus!

Veľké ohrožujúce shromaždenie v Košiciach.

Spojené stránky opozície v nedeľu 24. novembra najväčších rozmerov ohrožujúce shromaždenie vydržovali v Košiciach. Ku tomuto shromaždeniu v neočakávane veľkom počte dostavilo sa s opozíciou súhlasie obecnstvo zo všetkých severovýchodných krajov. Rečníci shromaždenia: gróf Julius Andrássy, gróf Aladár Zichy, gróf Albert Apponyi, Štefan Rakovszky a iní, brutality a nezákonnosti Lukácsa, Tiszu a mungov, obecnstvu predstavili v pravom svetle. Prepočetné obecnstvo ako hlučne oslavovalo rečníkov a stránky opozície, tak hlboko pohoršilo sa nad politickými škandálmi, aké v krajine a zvlášte v snemovni beztrestne páchajú Lukács, Tisza a mungovci.

Či bude vojna?

To dnes ešte nikto nevie povedať. Rusko zastáva Srbov a mobilizuje. Nemecko sa chystá proti Rusku. Srbsko silou-mocou chce mať prístav na adriatickom mori. Čína, Japonsko mobilizuje proti Rusku. Jestli bude vojna, nuž to bude ozaj svetová.

B E S E D N I C A

Daj ďalej!

(Obráz z minulosti.)

Braunschweigskému kniežatstvu, o ktorom sa vie, že rád mal podarené žarty, raz oznámili, že obyvatelia jednej jeho zámožnej dediny nechodia v nedeľu do kostola, ale že sa zabávajú v kréme a pijú eimbecké pivo...

— Nuž veď to ani není zlé pivoce — riekol na to knieža — ja sám ho radšej pijem, ako ťažké braunschweigske, ale im to obchádzanie kostola iste padne zá väzy.

O veci sa dal lepšie, dôkladnejšie prezvedieť a zvedel, že ten krémár, ku ktorému sa občania spomenutej dediny sehádzali, má jednu zadnú izbu, v ktorej sa gazdovia počas služieb Božích veselo zabávajú.

Bolo to práve v druhý deň Velkonočných sviatkov. Ráno, keď vyzváňali do kostola, hore dedinou šie

jeden jazdec, rovno ku krčme. Jazdec sa zdal byť z vojakov kniežata. Na tvári mu bolo vidieť, že prišiel sem za istým účelom.

Krčmárov sluha prevzal od neho koňa a zaviedol ho do maštale; jazdec ale šiel rovno ku dverám spomenutej zadnej izby, v ktorej si dedinskí gazdovia už veselo popijali namiesto toho, aby sa boli brali do kostola.

Krčmár sa rozbehol za ním a vo dverách ho zastával:

— Prosím úctive, hostovská izba je tu.

Jazdec sa obzrel na krčmára, ktorému odrazu celá smelosť padla za sáry. Potom ho ale tak nežne pohladkal ľavou rukou, že sa chudák krčmár potočil do kúta.

Jazdec vnišiel do izby.

Tam sediaci chlapi sa so všetkých strán dívali naňho a namrzení škúľili na toho cudzieho vtreleca. Ako sa tento sem dostal? Veď sú oni s krčmárom inak dorozumení. Ale ako že ho mohli vykázat z izby?

V izbe okolo všetkých štyroch stien boli pokladené lavice, na ktorých sedeli chlapi a pri dverách, ako to obyčajne býva, lebo si tam nikto nerad sedá, bolo ešte jedno prázdne miesto. Sem si sadol náš jazdec a vzmúc do ruky krčah svojho suseda, pobúchal ním o stól že by to aj hluchý bol počul:

— Hej, hostinský!

Krčmár prišiel ponížene a ohmatávajúc si v kúte pitvora urazené ľadvie, pýtal sa:

— Čo ráčite rozkázaf, pán rytier?

— Doneste mi krčah piva! — bola prísna odpoveď a keď peniace sa pivo stálo už pred ním na stole, vzal ho do ruky a zvolal:

— Nech žije!

Vypil až do dna. A potom hovoril:

— Veď je toto znamenité, nikdy by som nebol myslel, že takú peknú spoločnosť najdem tu v tento veľký sviatok. Keď sme teda takto pekne spolu, tak sa teda trochu zabavme! Ja viem jednu veľmi znamenitú hru, s tou si veľmi dobre budeme môcť čas krátiť. Tak sa volá, že: «Daj ďalej!»

A s tým bez toho, aby ďalej čo len jedného slova bol povedal, na ľavo sediacemu susedovi vylepil jedno zaucho, že sa od toho tvár susedova zaraz rozčervenala ako čo by bol sedel pri volákej veľmi rozpálenej železnej piecku a na hlave mu klobúk začal tancovať, ako čo by naň dáky vetor bol fúkal.

Chlap, čo dostal zaucho, nazlostene vyskočil z lavice.

— Hej, hrom sa ti do pečene! — a chcel chytiť vojaka za hrdlo. Tento mu ale aj na druhé lice také vylepil, že milý chlapák ako by omámený klesol na svoje miesto.

— No, či toto není výtečná zábava? Daj ďalej, lebo ak nie, ešte ti ich niekoľko poprikladám!

Pritomným chlapom sa to zdalo byť veľmi zábavným a do chuti sa nasmiali na tom. Dva razy vyzá-

uškovany človek, tak sa zdá, nemal veľkú chuť dostať ešte aj viac oflinkov, vstal teda zmiesta a naozaj oddal svojmu ľavému susedovi tento veľkonočný dar, a aj on doložil:

— Daj ďalej!

Šlo to teda pekne do okola a ponevác si dlaň ani jeden z prítomných nelutoval, veselo odznievaly jeden za druhým zauchá a tancovaly klobúky na hlavách, že len radosť bola na to sa prizerať.

Keď už oflinky obišly do okola, jazdec rýchlosťou strely flasel svojho pravého suseda s tým doložením:

— Daj ďalej!

Ponevác sa ale tento zdráhal a urobil taký posunok, ako keď oflinkov chcú vrátiť, vojak chytil rukoväť svojej šable a s takým pohľadom, od ktorého krčmárovi vlasy dúpkom stávaly, zvolal:

— No? vari ešte čakáš jeden?

Čo si potom mal ten chudák počať? Zaucho oddal ďalej svojmu pravému susedovi a zaucho zase išlo okolo steny druhým smerom. Smiech ale, ten teraz už celkom utíchol.

Medzitým rad zase bol na ľavom susedovi vojaka ale kým sa ten ku vylepeniu zaucha priberal, vojak mu za ten čas už dávno pohladkal líce.

— Daj ďalej!

— Stoj! Sto striel! Ty hráš falošne! — kričal sused — ty sa z hry vyfahuješ!

— Tu máš aj moju čiastku! — odpovedal vojak a vylepiac chlapákovi zase jedno zaucho, vzal do ruky rukoveď svojej šable.

Po tejto malej prestávke spoločná hra plynula ďalej, ale na tvárach už bolo možno vidieť, že by sa všetci chceli vrhnúť na vojaka. Tento ale tak stál tam, ako kto je zvyknutý na rozkazovanie a konečne takto prehovoril:

— No, najme tomu už pokoj!

Rozopjal svoj remený kabát a ukázal svoj odznak kniežacký, ktorý sa mu blištal na prsiach ako jedna hviezda.

— Či mn poznáte, vy kazitelia sviatkov?! — opýtal sa ich potom prísny hlasom. — Ja som vašim pánom, knieža Erich. V mojom kaštieli som počul, že čo vy to tu vyvádzate počas služieb Božích. O tomto som sa osobne chcel presvedčiť!

— Teraz som vám teda dal malú lekciiu a to síce vašimi vlastnými rukami. Ale sa už berte a jestli ešte raz takéto volačo počujem o vás, tak nech vám bude Boh milostivý!

— Už sa practe! — zakričal knieža ešte raz prísny hlasom.

Konečne izba bola už prázdna, knieža zavolať krčmára, za krčah piva mu štedre zaplatil, ale že čo mu ešte pri tom povedal, to sotva bolo také mäkké, ako maslo a sotva bolo také sladké ako mäd, bo keď knieža vysadol na koňa, krčmárov nos tak ovisol, že by ho trebárs aj metrom bol mohol merať.

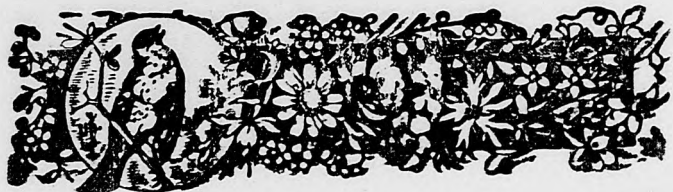
Dedinské kassino zaniklo a kostol každú nedeľu bol

Marokkský sultan Melai-Abd-El-Hamid, ktorý zadakoval.

preplnený. Keď sa o tom knieža do počul, poznamenal s úsmevom:

— Vefa liekov poznám proti pokazeným kresťanským žalúdkom, ale medzi nimi není najhorší ten, ktorý volajú: «Daj ďalej!»

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ temer po trojtýždňovom pobyte v Budapešti v piatok 22. novembra ocestoval zo západného nádražia do Viedne. Jeho veličenstvo dovezol sa na nádražie so svojim generálnym adjutantom grófom Paarom. Na uliciach, kade sa viezol, obecenstvo pripravilo mu srdečné ovácie, čo sa kráľa viditeľne príjemne dotklo. Na západnom nádraží vítali jeho veličenstvo budapeštiansky mešťanosť Štefan Bárczy a policajny hlavný kapitán Boda, ktorých jeho veličenstvo oslovil. Jeho veličenstvo so svojim sprievodom večer o 6. hodine prišiel do Viedne a zaviezol sa do Schönbrunna.

III. Krajinský kongress marianských kongregácií vydržiavaný bol v Budapešti 23. 24. a 25. nov. Z tejto príležitosti v nedeľu 24. novembra v Bazilike sv. Štefana ku sv. prímaniu pristúpilo do 4000 členov; osvietený pán biskup dr. Medard Kohl posvätil skvostnú domoveň kongregácií a v miestnosťach hlavnomestskej reduty vydržiavané bolo slávnostné shromaždenie, na ktorom boli prítomní: dr. Ján Csernoch sk. vn. t. radea arcibiskup kaločský, biskupi: dr. August Fischer-Colbrie Julius Glattfelder, L. A. Várady, Wolfgang Radnay, jágerský arcibiskup Szmrecsányi a početní cirkevní a svetskí hodnostári.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 16. novembra vysvätil za kňaza Sebastiána Ráday, diakona a profesora praemonštratských kňazov. Dňa 17. novembra osvietený pán biskup za veľkých slávností posvätil nový kostol obce Szilvás; je to už dvanásť kostol, ktorý tu posvätil počas sedemročného apoštolského účinkovania svojho. Vo štvrtok 21. novembra osvietený pán biskup ocestoval do Budapešte, aby sa súčasťnil na veľkom kongresse kongregácií marianských. Katolícky autonómny kruh i tejto zimy usporiada zimné prednášky, z ktorých prvú pred početným obecenstvom 20. novembra držal Ludvik Kovács professor a kňaz praemonštratský. — Mnišky radu sv. Dominika utvorily občiansku ženskú školu, na ktorú predstavená domu mnišiek, M. Rajmunda Böthy podporu žiadala od mesta. Mesto konečne po dlhom okolkovaní odhodlalo sa, že na otázočnú školu ročite dá 2 tisíc korún podpory. — Mis-

sionársky spolok košického biskupstva uzavrel, že v svätom čase adventnom v osem farnosťach vydržiavať bude sv. missie. — Spolok katolíckych tovaryšov 17. novembra vydržiaval tretí sociálny večierok, na ktorom zaujímavú prednášku mal dr. Julius Kardos, professor a kňaz praemonštratský. — Spolok sv. Alžbety gymnasiálnych žiakov praemonštratských kňazov 19. novembra na počtu sv. Alžbety vydržiaval slávnostné shromaždenie, z ktorej príležitosti 35 chudobným žiakom udelil podpory 670 korún; Franc Beziak, titulárny pápežský komorník a farár na odpočinku na tunajší špitál chudobných daroval 100 korún. Ján Telekessy na domoveň zostaralých a nemocných kňazov vo Vranove daroval 50 kor. a literálnej škole bohoslovcov 10 kor. Teodor Balás farár obce Dobó a Alexander Uhrinovič farár obce Vörösvágás 10—10 korún darovali na domoveň sv. Jozefa pre opustené dietky. — Matias Pikula bývalý farár obce Velécz po dlhom a blahonosnom účinkovaní v 74. roku života svojho zomrel v obci Suchár v stolici oravskej. — Jozef Oblisovszky bohoslovec IV. roku, pred svojim vysvätením za kňaza zomrel minulého týždňa. — *Homonna*: P. Ondrej Csambal a P. Karol Hidvéghi od 2—10. novembra za prítomnosti veľkého počtu veriacich vydržiavali tu sv. missie. Z tejto príležitosti posvätená bola i nová škola, ktorú s bydlom pre 3 učiteľov postavil dali: patrón gróf Andrassy a katolícke obyvateľstvo obce. *Hernádkécs*: Mikuláš Haraszi horlivý učiteľ katolícky zomrel v 26. roku života svojho.

Rodinná radosť v panujúcom dome. Z Reichenau oznamujú, že arcikňažna Zita, manželka nádejného dediča trónu arcikňaža Karola Franca Jozefa v stredu 20. nov. na úsvite porodila zdravého synka. Tak matka jako i novonarodeniatko pomerne ku okolnostiam sa dobre cítia. Po pôrode jeho veličenstvu a ostatným členom panujúcej rodiny naskutku poslali telegrafickú zprávu. Už včasne rano došli prvé telegrafické gratulácie. Novonarodené arcikňaža 25. novembra pokrstil viedenský knieža arcibiskup kardinál Nágel, Krstným otcom je jeho veličenstvo kráľ. Novonarodeniatko dostalo 17 mien, medzi nimi: Karol, Franc, Jozef, Robert, a Otto.

Chýry zo Sáriša. *Prešov*: Tunajší katolícky kruh Rákócziho. 17. novembra usporiadal zábavný večierok, z ktorej príležitosti poučnú prednášku držal Jozef Szemann professor grécko-katolíckej praeparandie prešovskej. — Za grécko-katolíckeho biskupa prešovského, vymenovaný má byť Petor Gebe, professor bohoslovía na gr. kat. semeníšti ungvárskom. — *Kisszeben*: Tunajšie mesto patrónom je gr. karolíckej fary Felsősom. Dľa kráľ. konštitúcie r. 1800. mesto má právo pre túto obec farára voliť z tých troch duchovných, ktorých biskup alebo kapitula kandiduje. Na prítomne uprázdnenú faru túto prešovská grécko-katolícka kapitula kandidovala troch duchovných, mesto ale zavrholo túto kandidáciu a vyvolilo Alexandra Salamon, farára obce Kelembér. Namiestnik gr. kat. kapitule prešovskej ale túto voľbu

zrušil a vyzval mesto, aby sa držalo výšpomenutej konštitúcie kráľovskej, bo ináč na uprázdnenú faru vymenuje administrátora. — *Nagyváros*: Anton Kleinovský titulárny kanonik a tunajší farár 17. novembra za veľkej slávnosti posvätil vybudovanú tu novú školu, v ktorej účinkoval má 7. učiteľov. — Petor Manykó tunajší pijanstvu oddaný hrobár v opilom stave padol do mlýnskeho járku a utopil sa. Po nešťastníkovi ostalo 7 sírôt. — *Ternye*: Horlivosťou tunajšieho farára Antona Mikity a obetivavosťou farníkov vystavená tu bola pekná nová fara, ktorú v spojení s veľkým odpustom 25. novembra posvätil Adalbert Zaborovszky farár prešovský. *Somogy Ternye*: V týchto obciach minule utvorený je spolok k poisteniu liehvy, čo na veľký ošoh bude zvlášte hospodárom.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský skut. vn. tajný radea dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom 13. obežnom liste upozorňuje na to nariadenie zákona z roku 1908., dľa ktorého každému dieťaťu po skončení šiestej triedy ľudovej školy vydať sa má bezkolkové záverečné vysvedčenie v maďarskej reči. Podobne dať sa má záverečné vysvedčenie každému žiakovi i po skončení tretej triedy opakujúcej školy. Spolu vyzýva kňazov a učiteľov, aby podporovali patronážsky pohyb.

Universita Alžbety. Jeho vnlíčenstvo kráľ dovolil, aby vedecká universita, ktorú v smysle XXXVI. zákona z roku 1912. v Prešporku postavia, na večné časy nosila meno «Uhorská kráľovská vedecká universita Alžbety» (Magyar királyi Erzsébet Tudományegyetem).

Z rožňavského biskupstva v tieto dni tristo korún poslali kat. tlačovému spolku ako prvú čiastku tlačovo-nedelnej sbierky.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Osv. pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie na katolícku tlač a dobré spisy k rozširovaniu medzi ľudom doteraz obetoval asi 100.000 kor. Okrem toho k zadováženiu vedeckých kníh obrátil 18.000 kor., košické semeníšte napomáhal s 10.000 a pomocný spolok posluchačov košickej právnej a gazdovskej akademie tiež s 10.000 korunami podobne napomáhal i mnohých chudobných žiakov stredných škôl; košickú kat. učiteľskú pripravovňu dal opraviť a najnovšie nadobudnul pre ňu pozemok v cene 30.000 korún; v obci Hejökürt na novú ľudovú školu dal 8000 korún. Podporuje ročne prešovský kat. Kruh, košický kresťanský soc. spolok a iné ústavy. — Jágerský kanonik Julius Katinsky katol. dievčenskej učiteľskej pripravovni v Jágri na cieľ gazdovské daroval jeden pozemok v cene 70.000 kor. — Biskup Frind, žiackému pomocnému spolku v Prahe dal 2000 korún. — Prešovský gr. kat. biskupský úrad na pomník nebohého grófa Ferdinanda Zichyho poslal 100 korún. Doteraz na tento cieľ sossbieralo sa 108 tisíc korún.

Chýry zo Spiša. V Levoči o krátky čas otvoria opatrujúci ústav pre nemocných na pľúca. Minister vnútra na sriadenie tohoto ústavu povolil 2000 korún

a na vystavenie domu 6000 kor., od budúceho roku začnúc ústav ten štátnej podpory každoročne dostane 500 korún. Levočský mestský kapitán Štefan Tilkovský zadakoval z úradu, zadakovanie je už prijaté. — V Kolbachoch pre osýpky zavreli školu. — V Hrabušiciach 12. nov. ráno na jednom plote obesené našli jedno sedmoročné cigánske dievčatko. — Mesto Nová Ves od Jána Benedika a jeho spoločníkov za 5426 korún kúpilo role k zväčšeniu vojenského cvičebného miesta Ohladom odpredaju železničného parku k cieľu vystavenia novej železničnej stanice so správou košicko-oderbergskej železničnej spoločnosti zavedú nové pojednávania. — Rozpočet mesta na budúci rok obnáša 742.560 korún príjmu, z lesa 575.193 kor. a 741.560 korún výdavku, zvýška bude teda 1000 korún. — V Jarembine 5. nov. za okresného notára vyvolili Jozefa Kropáča, notára veľkosulinského. — V Spišskej Belej 13. novembra večer zhorelo 9 stodol. Oheň povstal udajne z podpálenia. — Za 25-ročnú záslužnú prácu na poli ohňohasičstva od jeho veličenstva kráľa čestný odznak dostali nasledujúci: Pavel Winkler z Gölnicbánya, dr. Alexander Šimenský, Leopold Schivetz a Eduard Papp z Novej Vsi, Viktor Fest a Gustav Alth z Podhradí, Rudolf Topperczer z Kézmarku a Karol Pauliny z Levoče. — V meste Kézmarku v tieto dni zostavili rozpočet na rok 1913; príjmov má byť 201.177 korún, výdavkov ale 257.186 korún, k zaokrytiu chybných 56.009 korún vyhodia 81 percentovú prirážkovú obecnú daň. — K Folbarskej r. k. škole za učiteľa vyvolili Karola Šimráka učiteľa z oravského Podvilka. — Náš stoličný gazdovský spolok s hmotnou podporou ministerstva orby zariadil rozdávanie odmeny rožného statku: 16. nov. v Harhove, 18. nov. v Mahalovciach, 20. nov. v Novej Vsi, 22. nov. v Kézmarku a 25. nov. v Podhradí. Gazdovskému spolku minister orby štátnej ročitej podpory po 2000 kor. zaistil na desať rokov. Hornoviediecka štátna pomocná akcia rozprestrel sa má i na našu stolicu. — V Magure 13. nov. pršalo. Následkom veľkého dažďa a juhovýchodných vetrov v dolinách zmiznul sňah a ubohí gazdovia brali sa do vykopávania ešte v zemi ostalých zemiakov, hneď však nastaly veľké mrazy, ba 19. a 20. novembra znovu zavítal aj sňah.

Zriedkavá lovecká korisť. Z Lučenca oznamujú: V chotáre novohradskej obce Vilke hlavný horár Hugó Pompe medzi lovením videl, ako na jeleňové tela zpusťil sa jeden ohromný vták a zabil ho za niekoľko okamihov. Horár strelil na vtáka, načo ten dal sa do horára zanechajúc svoju obeť. S druhým výstrelom podarilo sa horárovi zastreliť vtáka a vysvitlo, že je to kráľový orol, ktorý je veľkou zriedkavosťou v Uhorsku. Orol vážil 18 kilov a vystreté krydlá jeho byly poltrefa metra dlhé.

Rozohnané saromaždenie. V nedeľu 24. novembra v hlavnom meste proti vojne vydržované malo byť veľké shromaždenie, policaj ale rozohnala ho a dopustila sa pri tom zas neslýchaných ukrutností.

Vražedná fazula. Dvojiročné dievčatko prenájomníka farkašovského majetku blízko Baňskej Bystrice bavilo sa s fazulovými zrnkami a jedno dostalo sa mu do nosa. Polovicu fazulového zrnka podarilo sa lekárovi odstrániť, druhá polovica ale ostala v nose. Nešťastné dieťa zadusilo sa medzi hroznými bolesťami.

V Uhorsku zosnulí tureckí vojaci. V Kapošvári a Levoči zomrel jedon a jedon turecký vojak. Tureckí vojaci veľmi sú zronení pre smutný osud ich vlasti, sotva sa shovárajú.

Vo Francúzsku minulého roku zomrelo o 34.896 ľudí viac ako sa narodilo. Tiež veľmi smutný následok bezbožnosti!

Mrtvola na ulici. V Turanoch (st. turčiarska) na ceste našli mrtvolu cigánky Františky Facunovej. Obecné predstavenstvo si myslelo, že sa stala vražda a vec hneď oznámilo žandarmerii, ktorá ustálila, že cigánku nezabili. Žandarmeria ustálila aj to, že cigáni v predošlý deň pili veľa pálenky a cigánka pravdepodobne zomrela následkom otrávenia sa liehom.

Zapálil svojho vlastného otca. Z Košíc oznamujú že v dome Štefana Kazimira st. v tieto dni bola veľká rodinná slávnosť. Počas slavnosti 29-ročný spustlý Julius Kazimír petrolejom obliol a zapálil svojho otca. Hostia utiekli z domu a nevládneho starca nechali sa trápiť medzi plameňami. Na veľký krik zbehli sa konečne susedia a zahasili oheň. Štefana Kazimira s veľkými popáleninami zaviezli do nemocnice, opilého syna ale zatkli.

Oheň. V liptovskej Sielnici 1. novembra zhorelo sedem domov.

Zahrdzavený nôž. Päťročné dieťa bohatého nitrianskeho hospodára Jána Tekešša so zahrdzaveným nožom porezalo sa v ruku a zomrelo následkom otrávenia krvi.

Kde už aj srdce vedia sošit. V Póle lekár nemocnice istému Matejovi Orlovičovi otvoril prsia a sošil mu na srdci ranu. Orlovičovi totižto počas bitky nožom pichli do srdca.

Vojna a spolky. Bulharské zahradnícke spolky, ktoré účinkujú okolo nášeho hlavného mesta, bulharskej vláde odovzdaly štyri milióny korún na válečné ciele. Tento skutok zrejším dôkazom je toho, ak bohatým zriedlom je spolčovanie sa ploditeľov ako aj toho, že myšlienka spolčovania ak veľmi dviha mravne, ešte i zcela jednoduchý Ind.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známú fabriku Ludvika *Káltai* ho, *Budapest, VI. Gyár-utca 28*, kde za najlepšie uznané motor mlátičky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Panujúce počasie príčinou je mnohokrát prechladnutia, na ktoré trpia deti a dospelí. Proti takýmto prechladnutiam odporúča sa upotrebovať «Herbabnyho vápeno-železný sirup». Osožnosť tohoto sirupu na prsá

už od desaťročia uznaná je skrze chýrnych profesorov a záleží zvlášte v prospešnom zostavení praeparátu ktorý nielen šlajm rozpúšťa, kašel tíší, chuť k jedeniu zvyšuje, lež následkom jeho zostavenia zo železa a ľahko rozpúšťajúcich sa, fosforečných vápených solí, prispieva ku tvoreniu kostí a čisteniu krvi. Herbabnyho železno-vápený sirup obľubujú tak najútlejšie deti, ako dospelí. Výlučný dorábateľ: Dr. Hellmann lekár «Zur Barmherzigkeit», Wien, VII., Kaiserstrasse 73—75.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navráti sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

DOPISY.

Z Nitrianskej Doliny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor.

Ráďte mi dovoliť, abych odpoveď dal tým novinám, ktoré naši biskupí zakliali a vykázali z domov katolíckych rodín.

Smutná vec je, že tie noviny píše pokrokárskym národniarstvom nasiaknuti katolícki knazia. Ešte smutnejšia vec je, že v tých novinách, ináč docela nekatolíckych uverejňujú sväté evanjélium, ku ktorému neraz pripojujú také rozímanie a vysvetlenie, ktoré nesúvisí so svätým evanjéliomom, bo je v ňom viac politiky a bľudu, ako katolicizmu. Tak aj v čísle z 8. novembra nad slovami sv. evanjéliuma «soberte najprv kukol, poviažte ho do snopkov ku spáleniu», tí pomýlení redaktori pripojili nasledujúce vysvetlenie: «Odrodilské noviny sú Kresťan. bo ony náboženstvo a slovenčinu podkopávajú. To je ten kukol, o ňomž sväté evanjélium mlúvi.»

Predbežne však tie nekatolícke noviny, ktoré nielen z biskupov a z ľudáckych kňazov robia posmech, lež už aj sv. evanjélium v svoj prospech falšujú, kľatbu vypovedajú nad luteránskymi a socialdemokratickými novinami a do jedného radu stavajú ich s našim «Kresťanom».

My teda, ktorí do «Kresťana» píšeme, podobní sme ku pokrokárskym luteráum a neznabožským socialistom, bo rozširujeme neveru. Uveríš tomu ct. čitateľu? Prehliadni všetky ročníky «Kresťana» a ukáž čo len jednu vetu, ktorá tupí a haní vieru Ježiša Krista. Nenajdeš v «Kresťane» slová, ktoré by urážalo katolicizmus a jeho ustanovizne. Prehliadni však ročníky «Slov. Lud. Novin», najmä tie, ktoré pokrokári massarýci: Bielek, Rátk, Šte-

fáneek, Čiernodolíneec a iní «vzorní» katolíci redigovali, V tých novinách najdeš celé stĺpce, ktoré pohoršujú a urážajú katolíkov a sú tak pisané, ako čo by ich boli písali najúhlavnejší nepriatelia katolicizmu. Články tie nepreniká opravdový duch katolícky, lež falošnosť a farizejstvo.

A tieto noviný nášho «Kresfana» opovážia sa menovať kúkolom a kážu ho hodiť do ohňa. Kolké farizejstvo! Jak špatná konkurencia! Redaktori tých novín dlhé časy objímajú sa s luteránmi, s pokrokármi a s massarykovecami, ba aj podnes s nimi tvoria jednu politickú stránku a predsa nás kážu do ohňa hodiť! Ak hrozná je to podlosť! Aká nekarakternosť! Jak zkažený ba hniý to duch! Ver' nenie hodno hádať sa s tými ľuďmi. Je to pekelná zlosť, nenávisť a falošnosť. A predsa že vraj tie bi kupským sborom zakliaté noviny sú čistá pšenica a my kúkol. Diabol sial tú pšenicu. Katolícki Slováci varujte sa toho diabolského plodu!

Kúkol.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Prosím o laskavé uverejnenie mojich niekoľko riadkov v našom Kresfane.

Administratívny výbor našej stolice 12. novembra vydržoval svoje ostatné riadne mesačné zasadnutie. Správca financdirekcie oznámil, že árár z daní a iných poplatkov v mesiaci októbri príjmov má 640.033 kor. a že v stolici boli dve cukrovne, tri pivovare a 56 páleníc. Stoličný zverolekár udal v svojej zpráve, že koncom októbra ružovou nemocou nakazené boli ošipané ešte v 17 obciach a ovčie sypanice vystúpily v ôsmy obciach. Pre oneskorené poľné práce jarmoky boli veľmi slabé, na železnici odviezli v mesiaci októbri z našej stolice do iných krajov Uhorska 29 kusov rožného statku a 3 ovce, do cudzozemska ale 19 kusov rožného statku a 7 koní. Zo zprávy kráľ školdozorecu dozvedáme sa, že pre rôzne nákazlivé choroby ľudové školy a detské opatrovne zatvorené musely byť v Starej Lubovni, v Lubici a v Spišskej Belej; na doplnenie platu a vekového doplnku učiteľov oboených a náboženských škôl minister výučby dal 209.694 korún a na vymenovanie zápisného 29.072 korún. Zpráva stoličného hlavného lekára oznamuje, že zdravotný stav pre prívčasné mokravé a zimné počasie bol dačo neprajnejší ako v septembri, počet smrtných pádov bol ale riadny; z nákazlivých nemocí udaly sa osýpky v 148 pádov a šarlach v 41

pádoch — v samej Lubici v 22 pádoch; lekársko policajné pitvanie prevedené bolo v 9 pádoch.

Obecní a okresní notári ako aj podnotári naši k stolici obrátili sa s tou prosbou, aby ich cestovné útraty na ročné notárske spolkové zasadnutia znášaly obce. Stoličný výbor tejto prosbe notárov vyhovel na októbrovom zasadnutí.

Stoličný výborník.

***

Levoča (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený pán Redaktor!

Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

V Levoči pred krátkym časom utvorili Karpátsky Včelársky Spolok, ktorý má za cieľ zaujať sa zanedbaného včelárstva akc vážneho gazdovského odvetvia v našej ako aj v susedných stoliciach. Predsedom stal sa Koloman Páter prisadník sirotského súdu, tajomníkom Ladislav Czerva pisár stoličný a pokladníkom Jozef Girgáš hodinár levočský. Spolok teraz vyzýva všetkých včelárov spišských a susedných stolíc, aby sa prihlásili ku tejto veľmi osožnej ustanovizni. Ročný poplatok obnáša 4 koruny pre riadnych a 2 koruny pre podporujúciach údov. Členovia dostanú maďarský odborný časopis a ktorí nevládnu maďarčinou, nemecký alebo slovenský odtisk.

Programm nového včelárskeho spolku je nasledujúci: Vydržovanie včelárskych prednášiek v Levoči a na vidieku, sbieranie štatistických dát, sprostredkovanie pri zadovážení včelárskych rodín a pri odpredaji včelárskych výrobkov, sriadenie včelárskych jarmokov a výstav, vyvinovanie paše pre včely a konečne napomáhanie hospodárskych záujmov včelárov.

V dávnejších časoch u nás kvitlo včelárstvo a spišský mäd bol veľmi hladaný. Jestli novému spolku podari sa pozdvihnúť upadnuté včelárstvo, nadobudne si veľké zásluhy.

Včelár.

***

Felka (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím ráčte popriať miesta týmto mojim pár riadkom v našom milom «Kresfane».

Vo Felkej firma Krompecherová zariadila fabriku na hotovenie ovesných potravín. Táto dielňa so 54 stro-

<p>Herbabny podfosforokyslý</p> <h2>Vápenno-železný-sirup</h2> <p>od 43 rokov lekármí preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztapa šlajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chovu a pôsobí nadovšetko k tvorieniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.</p> <p>Cena jednej fľašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.</p>	<p>Pôrodný len s touto ochrannou známkou</p> <p>Všet valho před pade aním</p>	<p>Herbabny</p> <h2>Aromaticná Essencia</h2> <p>od 45 rokov obnoda uvedena a vrele odporúčana Výborný vlúdne pôsobiaci prostriedok k prehnatiu. Odstraňuje torú stolicu a nepríjemné jej následky a čistí krv.</p> <p>Cena jednej fľašky 2 koruny. — Poštou o 40 h. viacej pre zaobalenie.</p>
<p>Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekareň „Zur Barmherzigkeit“ Wien, VII./I. Kaiserstrasse 73-75.</p> <p>Hlavný sklad pre Uhorsko lekareň Josef Török Budapest. (Herbabnyho nástupca.) Sklad vo všetkých v českých lekárňach.</p>		

jami je v tom obore jediná v celej rakúsko-uhorskej monarchii. Z najlepšieho ťažkého bieleho vrchného ovsa shotovuje ovesnú potravnú múku, ovesné krúpy a ovesný slad (cacao). Spišský vrchný ovos obsahuje moc zázivnej látky a je veľmi súci k shotoveniu potravín. Ovesné potraviny dľa mienky lekárov sú zázivnejšie než mäso. ľahko stroviteľné, napomožu utvoreniu krve a kostí a z tej príčiny majú byť veľmi súčasce za pokrm pre chorých na žalúdok, pre malokrevných a pre zotavujúcich sa.

Gazda.

Rozmary a Žarty.

Úprimnosť.

Privatdiner úctyplne podáva bukétu pána poručíka slečne Anke.

Mama ľubozvučne riekne :

— Povedzte pánu poručíkovi že ďakujeme za tú pozornosť, ale preto sa predsa hneváme, že pre nás tolko troví.

— Prosím ponížene, aj tak to nezaplatíme, odpovedal privatdiner.

*

Bočnou cestou.

— Slečna, máte vy rada ryby? — pýta sa mladý človek.

— Oh áno.

— Nuž buďte mojou ženou, a ja vám nachytám rýb, koľko budete chcieť.

*

Jeden za druhým.

— A čo sa stane, keď váš muž celkom ožratý príde domov?

— Potom ho vymlátim.

— A keď potom vytriezvie?

— Potom on mňa nabije.

*

U šikovničky.

Pani, ktorá kuchárku hľadá:

— A či vie táto osoba variť?

— Variť by vedela, ale či to milostpani môžete zjesť, to je otázka.

Bratia Katolíci ! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Ctená Pani!

Dajte pozor na tento
pravý znak pravého
Francckového

Továrna známka.

kávového prídavku a chráňte
sa pred klamnými
napodobeninami!

Spisy redakciou odporúčané.

Brezňové kvety (Sňazhenky) *Malému Ježiškovi* — po drukýkrát vydáva — S dovolením arcibiskupským: Rad otov karmelitov, V., Budapest, VI., Huba-utca 12.

2. Svätý Otec Paduansky. Modlitebná knižka k úcte tohoto veľkého sv. Divotvorca. Spísal P. Štefan Soós kňaz radu karmelitov. Preložil Richare Osvald, s dovolením cirkevnej vrchnosti. Šieste vydanie 30—40 tisíc. Vydal Budapešťanský kláštor karmelitov. Cena v plátenej vazbe 60 hal.

3. Pätnásť Tajemstvi Svätého Ruženca, v barvených obrázkoch cena 40 hal.

K dostaniu sú tiež *škapuliare* pre deti a dospelých so slovenskými lístkami ku prijatiu členov, ďalej sv. ruženca a medaillonov v najväčšom výbere. Adressa: Kláštor otov Karmelitov, Budapešť, VI. Huba-u 12.

Istotný liek všetkým čo trpia na pakostnicu lámku, lúpanie a na iné neduhy z týchto chorôb pochádzajúce. Potieranie, lekarmi prezkúmaným a za každej príležitosti nariadeným liekom «Memfor» poskytuje uľavenie bolesti, ba úplne vyliečenie i v takých pádoch, keď iné lieky pomôcť nemohly. K dostaniu v cievač po K 2:50 a 1:50. Rozposiela Lekáreň sv. Ducha (Szentlélek-gyógyszertár), Budapešť, VI., Király-u. 12.

Odkazy redakcie.

S. H. B. Neverte mungom. Tí posial ešte každého okabátili.

O. M. B. Ďakuleme. Príležitostne upotrebíme. Alfonsko. Ďakujeme za poslané.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 26. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 23.10—23.75
„ stolnobelohradská, nová	„ 22.95—23.55
„ peštianska, nová	„ 23.00—23.65
„ banátska, nová	„ 23.45—24.25
Raž prvotriedna	„ 21.25—21.45
„ druhotriedna	„ 21.05—21.25
Jačmeň nový, prvotriedny	„ 20.40—21.00
Ovos prvotriedny	„ 23.00—23.80
„ druhotriedny	„ 22.00—22.50
Datelinové sáme, červená datelina	kor. 200.00—210.00
„ „ lucerna	„ 110.00—136.00
Otruby drobné	kor. 12.00—12.26
„ hrubé	„ 12.00—12.20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.60	17.30	17.00	16.70	16.20	15.80	15.20

č.	7	7½	8
K.	14.80	13.80	10.40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor. 40.00—63.00
Hrach lupaný	„ 30.00—32.00
Hrach nelupaný, čistý	„ 30.00—32.00
Rasca (kmin)	„ 81.00—81.00
Mak	„ 135.00—136.00
Kukurica	„ 18.30—18.60
Konopné sáme	„ 29.50—31.00
Proso	„ —————
Fazula strakavá	„ 25.00—26.00
Fazula veľká biela	„ 22.00—23.00
Zemiasky (hornouhorské) biele	„ 5.50—6.00
„ „ ružové	„ 6.80—8.00
„ „ žlté	„ 8.00—11.10

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 176.00—177.00
Slanina mestská 4-kusová	„ 147.00—148.00
„ „ 3-kusová	„ 155.00—156.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41.00—41.00
„ „ White-Star (***)	„ 36.00—36.00
Cukor v klobúkoch	„ 84.00—84.50
„ kockový	„ 88.50—89.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 64.50—65.00

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Pruska: na celý rok	6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok	8 korún.

Administrácia Krestana.

Zbraň každého druhu

Jednej cievy Lankaster zbraň od 20 kor. Duplovanej cievy Lankaster zbraň od 30 kor. Hammerles zbraň od 70 kor. Flobert od 8 kor. Revolver od 5 kor. Pištoľ od 1 kor. Opravy lacno.

Obrazkový cenník zdarma.

F. Dusek dielňa zbrane

Opcóné číslo 2073.

na štátnej železnici (Čechy).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmave driapaná 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkke jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Metove posteľe.**

A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 spodná perina 180 cm. dlhá, 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 80 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **ARTHUR WOLLNER Lobes 135.**, pri Pilsen (Čechy.) Podrobný cenník zdarma.

KOBERCE

s vytkanými na oboch stranách rovnanými obrazmi: pes, lev, tyger, jeleň, kôň, liška, krava atď.

60 cm. šir. 120 cm. d. hý za K 2.—
75 „ „ 150 „ „ „ „ 2.90
85 „ „ 175 „ „ „ „ 3.90
100 „ „ 200 „ „ „ „ 4.90

do dá Vám:

JÁN OPOČENSKÝ

vo

Staré Pace

(Čechy).

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Bezpečne holi sa každý

s mojím najlacnejším strojom k holeniu No. 877. Najnovší bezpečný stroj k holeniu fajnovo niklovaný s dvo rezným nožom, odporúča sa zolašte pre n zbehých, bo každé poranenie je vytsrené, holi práve tak ctyro asó britva K 2.20. No. 8710. Najlacnejší niklovaný s.roj k holeniu, s dobrým dvoj-

rezným nožom K 2.20. No. 8710½. Tenistý stroj s 3 dvo reznými nožmi K 2.80. Dvojrezove rezerv nože kus po 25 h., tucat K 2.50. Žiadne riziko. — Zmena povolena alebo navrat peňazi. S poš ovou do erkou alebo pri vorednom doposlani peňazi. ezprostredne súkromníkom zas ela všestranne známy svetochýrny obvod

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zasielca **Brux.**, číslo 3355. (Čechy.)
Obrazkový cenník so 000 vyobrazením na žiadost poš.e a sa každému zdarma a franko.

„FLAUTA“ Akordeon k fúkaníu,

na ktorom bez predbežného učenia ktokoľvek pekné môže hrať. No. 36/10 z dreva, s papierovým obfahom, s niklovanými klapkami a s niklovou klaviatúrou, 28 1/2 cmetra dlžky, s úpravou K 3-20.

Tri kusy 8-50.

S poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní obnosu rozposiela vývozný dom hudobných nástrojov

Hanns Konrad,

c. a k. dvorný zásielca
BRÜX, číslo 3348.

(Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posielala sa zdarma a franko.

Továrne ceny:

Šatky flanelové na hlavu	...	K 2-50
Pletené vesty s rukávami	...	« 2-50
Jenné pletené vesty s rukávami	...	« 3-60
Pletené vesty pre chlapcov	...	« 2-—
Zimné triká s dvojitými prsami	...	« 1-20
Veľké flanelové košele s golierom	...	« 1-50
Veľké tmavé košele pre mužských	...	« 1-40
Veľké ženské košele flanelové	...	« 1-20
Biele košele s vyšiváním	...	« 1-40
Podvážniky pletené tucet	...	« 3-—
Tažké punčochy pre ženské tucet	...	« 4-—
Triká pre deti v každej veľkosti	...	« —.90

Adolf Zucker, Pilsen S. 3. (Čechy.)

Echt nikel anker remont. hodinky

systemu Roskopf patent No. 1000 R. otvorené s pevnou niklovou zátvorou, s peknými plastickými figurami, ako bicyklista, lone, železnica, rolník, jazdec, banník, zahradník, s emaillovaným číselníkom a s ručičkami sekúnd, presne regulované

5 korún 20 halierov.

Žiadne riziko!

Výmena povolená alebo návrat peňazi.

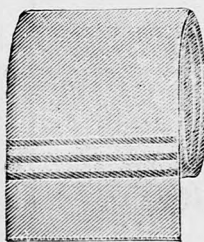
S poštovou dobierkou zasiela prvá svetoch. dielňa hodin

Hanns Konrad,

cis. a král. dvorný zásielca
BRÜX, číslo 3334. (Čechy.)

Cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posielala sa zdarma a franko.

Tiger-prikryvadlá ku spaníu.

Riziko. — Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela sa poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doposlaní peňazi cis. a král. zásielca všestránne známy svetochýrny obvod

HANN S KONRAD

Brüx, číslo 3351. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 obrazami franko a zdarma.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak papier 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak papier, drapané 30,

36, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá, 116 cm. široká K 10. — 12. — 15. — 18. — 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13. — 15. — 18. — 21. — Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3. — 3.50, 4. — 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vole Trojdielovú strstennú matrac na jednu postel K 27. — lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 60 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy.)

Včul je čas

poštovou dopisničkou objednať si môj hlavný cenník, so 4000 vyobrazeniami rôznych darov k víanociam a v každej demácnosti potrebnej článkov každého druhu. Tento skvostne zostavený hlavný cenník na žiadosť každému zdarma a franko zasiela **Hanns Konrad** cis. a král. dvorný zásielca, vývozný dom **Brüx, číslo 3377.** (Čechy.) Niklové hodinky K 4-20. Strieborné hodinky K 8-40. Niklový budiček K 2-90. Pendlové hodiny K 8-50. Hodiny s kukučkou K 8-50. Harmoniky K 5-—. Husle K 5-0. Revolver K 6. Buňne do roby každého druhu, v domácnosti potrebné predmety z ocele, z kože, náčinia pre tačiarov, hračky pre deti atď. v najbohatšom výbere.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Pri panjúcej veľkej drahoty potravných článkov je **bryndza**

následkom zvláštnej záživnosti nevynutne potrebný najobľúbenejší článok v každej domácnost.

Prvá dielňa liptovskej karpátskej ovčej bryndze

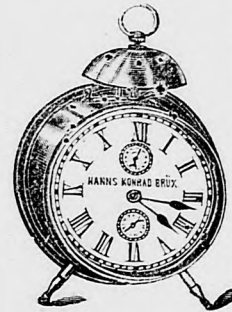
Filip Pewný Liptovský Sv. Mikuláš

(Založená 1873.)

Odporúča I. bryndza (mladá) — — — — — K 5.70
Odporúča II. bryndza (stará) — — — — — K 5.20

V diežkach po 5 kilogramov zasiela sa franko na každú poštovú stanicu. Podrobný cenník a reklam-tabule na žiadosť zdarma a franko.

Dobry spoľahlivy budiček!

3946. Hodiny dľa amerického systému, idu v každom položení, drej jakosti strojročnou, zárukou na písme za dobru chodbu. **K 2.90 3 kusy K 8. —** s osvetleným číselníkom v noci, kus po **K 3.30, 3 kusy 9 K.** 4556. Baby ocel-Anker K 3-00, s nočným svetlom K 4.30. — Riziko vytvorené! Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zapltení obnosu prvá dielňa hodin

HANN S KONRAD

cis. a král. dvorný zásielca
Brüx 3339. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému zdarma a franko.

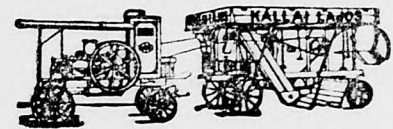
Proti lámke a pakostnici

zvláštny a chýrny lekární preskúmaný ideálneho slozenia liek je **Menfor.** Zvláštne účinkuje pri neduhoch lámky a pakostnice, pri lupaní v údoch a v hlave istotne zastavuje bolasti. **Menfor** je suchá masť k nateraniu, ktorá už po j dnothvom natretí chytro zastavi bolasti. — Túbus **Menfora** na príbu K 1-50. Veľký túbus K 2-50.

Zasielanie poštou každodenne. — Pri voprednom doposlaní peňazi stojí viac len o 14 halierov.

Rozposielajúci miesto: **Lekárna Sv. Ducha**

BUDAPEST. VI., Király-utca 12/c. sz.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

pri úplnej záruke lifruje najchýrnejšie motormlatiace stroje. Po celej krajine pochvane známych najlepších a najjednoduchších, ôvodných **Ludvika Kállai** motorov prosine žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.